

**ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

Με βάση τα παραδείγματα που δίνονται και προσέχοντας τις έντονα γραμμένες λέξεις (εισαγωγή, εκφορά) και τις λέξεις με πλάγια γράμματα (ρήμα εξάρτησης), να συμπληρώσετε τον πίνακα γράφοντας τα στοιχεία που κάθε φορά σας ζητούνται.

Παραδείγματα	Εισάγονται	Εκφέρονται	Εξαρτώνται	Χρησιμεύουν
<p>1.Μὴ φθόνει τοῖς εὖ πράττουσι, μὴ δόξης κακὸς εἶναι (Να μη φθονεῖς τους ευτυχείς, για να μη φανείς ότι είσαι κακός).</p> <p>2. Ἀγωγῆς οὖν δέονται οἱ νέοι, ἵνα καλοὶ καγαθοὶ γένωνται (Οι νέοι, λοιπόν, χρειάζονται αγωγή, για να γίνουν καλοί και ενάρετοι).</p> <p>3. Ἐπορεύοντο ἐπὶ τὸ ἱερόν τῆς Ἀρτέμιδος, ἵνα θυσιάσωσιν (Περπατούσαν προς το ιερό της Αρτεμης, για να θυσιάσουν).</p> <p>4. Ἐπεμελεῖτο, ὅπως μήτε ἄσιτοι μήτε ἄποτοι ἔσονται (Φρόντιζε, για να μην είναι ούτε νηστικοί ούτε διψασμένοι).</p> <p>5. Ἔλεγον ψευδῆ τοῖς δικασταῖς, ὡς τύχοιεν παρ' αὐτῶν εὐνοίας (Ἐλεγαν ψέματα στους δικαστές, για να τύχουν εὐνοίας).</p> <p>6. Γύμναζε σεαυτὸν πόνοις ἐκουσίοις, ὅπως ἂν δύνῃ καὶ τοὺς ἀκουσίους ὑπομένειν (Να γυμνάζεις τον εαυτό σου στους εκούσιους κόπους, για να μπορείς και τους ακούσιους να υπομένεις).</p> <p>7. Οἱ Κούρητες ἔνοπλοι τοῖς δόρασι τὰς ἀσπίδας συνέκρουον, ἵνα μὴ τῆς τοῦ παιδὸς φωνῆς ὁ Κρόνος ἀκούσῃ (Οι Κούρητες οπλισμένοι χτυπούσαν τις ασπίδες με τα δόρατα, για να μην ακούσει ο Κρόνος τη φωνή του παιδιού).</p> <p>8. Τοῦτ' αὐτὸ νῦν δίδασκε, ὅπως ἂν ἐκμάθῃ (Αυτό το ίδιο τώρα δίδασκε, για να μάθω καλά).</p> <p>9. Κῦρος ᾔετο φίλων δεῖσθαι, ὡς συνεργοὺς ἔχοι (Ο Κύρος νόμιζε ότι χρειάζεται φίλους, για να τους έχει συνεργάτες).</p> <p>10. Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, μὴ ταχὺ πένης γένη. (Μη βιάζεσαι να πλουτίσεις, για να μη γίνεις γρήγορα φτωχός)</p> <p>11. Ἐβουλόμην δ' ἂν Σίμωνα τὴν αὐτὴν γνώμην ἐμοὶ ἔχειν, ἵνα ῥαδίως ἔγνωτε τὰ δίκαια</p>				

<p>(Θα ήθελα να έχει ο Σίμων την ίδια γνώμη με μένα, για να αντιληφθείτε εύκολα τα δίκαια).</p> <p>12. Οἶμαι καὶ τούτου ἔνεκα ἀσκεῖν ἡμᾶς ..., ἴν', εἴ ποτε δέοι, δυναίμεθα αὐτοῖς συμφόρως χρῆσθαι (Νομίζω και ότι εξαιτίας αυτού ασκούμεστε, για να μπορούμε, αν κάποτε χρειαστεί, να χρησιμοποιούμε αυτούς κατά το συμφέρον μας).</p>				
--	--	--	--	--

**ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

Με βάση τα παραδείγματα που δίνονται και προσέχοντας τις έντονα γραμμένες λέξεις (εισαγωγή, εκφορά) και τις λέξεις με πλάγια γράμματα (ρήμα εξάρτησης), να συμπληρώσετε τον πίνακα γράφοντας τα στοιχεία που κάθε φορά σας ζητούνται.

Παραδείγματα	Εισάγονται	Εκφέρονται	Εξαρτώνται	Χρησιμ.
1.Μὴ φθόνει τοῖς εὖ πράττουσι, μὴ δόξης κακῶς εἶναι (Να μη φθονείς τους ευτυχείς, για να μη φανείς ότι είσαι κακός).	μὴ	υποτακτική (σκοπός προσδοκώμενος)	φθόνει (αρκτικός χρόνος)	ως επιρρημ. προσδιορ. του σκοπού
2. Ἀγωγῆς οὖν δέονται οἱ νέοι, ἵνα καλοὶ κάγαθοὶ γένωνται (Οι νέοι, λοιπόν, χρειάζονται αγωγή, για να γίνουν καλοί και ενάρετοι).	ἵνα	υποτακτική(σκοπός προσδοκώμενος)	δέονται (αρκτικός χρόνος)	
3. Ἐπορεύοντο ἐπὶ τὸ ἱερόν τῆς Ἀρτέμιδος, ἵνα θυσιάσωσιν (Περπατούσαν προς το ιερό της Αρτεμης, για να θυσιάσουν).	ἵνα	υποτακτική (Μετά από ιστορικό χρόνο διατηρείται πολλές φορές η υποτακτική. Ο σκοπός διαρκεί στο παρόν και στο μέλλον.)	ἐπορεύοντο (ιστορικός χρόνος)	
4. Ἐπεμελείτο, ὅπως μήτε ἄσιτοι μήτε ἄποτοι ἔσονται (Φρόντιζε, για να μην είναι ούτε νηστικοί ούτε διψασμένοι).	ὅπως	ευκτική του πλαγίου λόγου	ἐπεμελείτο (ρήμα ιστορικού χρόνου)	
5. Ἔλεγον ψευδῆ τοῖς δικασταῖς, ὡς τύχοιεν παρ' αὐτῶν εὐνοίας (Ἐλεγαν ψέματα στους δικαστές, για να τύχουν εὐνοίας).	ὡς	ευκτική του πλαγίου λόγου	ἔλεγον (ρήμα ιστορικού χρόνου)	
6. Γύμναζε σεαυτὸν πόνοις ἐκουσίοις, ὅπως ἂν δύνῃ καὶ τοὺς ἀκουσίους ὑπομένειν (Να γυμνάζεις τον εαυτό σου στους εκούσιους κόπους, για να μπορείς και τους ακούσιους να υπομένεις).	ὅπως /ἂν (το ἂν είναι αοριστολογικό)	υποτακτική(σκοπός προσδοκώμενος)	γύμναζε(ρήμα αρκτικού χρόνου)	
7. Οἱ Κούρητες ἔνοπλοι τοῖς δόρασι τὰς ἀσπίδας συνέκρουον , ἵνα μὴ τῆς τοῦ παιδὸς φωνῆς ὁ Κρόνος ἀκούσῃ (Οι Κούρητες οπλισμένοι χτυπούσαν τις ασπίδες με τα δόρατα, για να μην ακούσει ο Κρόνος τη φωνή του παιδιού).	ἵνα μὴ	υποτακτική (Μετά από ιστορικό χρόνο ο σκοπός διαρκεί στο παρόν και στο μέλλον.)	συνέκρουον (ρήμα ιστορικού χρόνου)	
8. Τοῦτ' αὐτὸ νῦν δίδασκε, ὅπως ἂν ἐκμάθῃ	ὅπως ἂν	υποτακτική(σκοπός	δίδασκε (ρήμα	

<p>(Αυτό το ίδιο τώρα δίδασκε, για να μάθω καλά). 9. Κύρος ᾤετο φίλων δεῖσθαι, ὥς συνεργοὺς ἔχει (Ο Κύρος νόμιζε ότι χρειάζεται φίλους, για να τους έχει συνεργάτες). 10. Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, μὴ ταχὺ πένης γένη. (Μη βιάζεσαι να πλουτίσεις, για να μη γίνεις γρήγορα φτωχός). 11. Ἐβουλόμην δ' ἂν Σίμωνα τὴν αὐτὴν γνώμην ἔμοι ἔχειν, ἵνα ῥαδίως ἔγνωτε τὰ δίκαια (Θα ήθελα να έχει ο Σίμων την ίδια γνώμη με μένα, για να αντιληφθείτε εύκολα τα δίκαια).</p> <p>12. Οἶμαι καὶ τούτου ἔνεκα ἀσκεῖν ἡμᾶς ..., ἵν', εἴ ποτε δέοι, δυναίμεθα αὐτοῖς συμφόρως χρῆσθαι (Νομίζω και ότι εξαιτίας αυτού ασκούμεστε, για να μπορούμε, αν κάποτε χρειαστεί, να χρησιμοποιούμε αυτούς κατά το συμφέρον μας).</p>	<p>ὥς</p> <p>μὴ</p> <p>ἵνα</p> <p>ἵνα</p>	<p>προσδοκώμενος) ευκτική πλαγίου λόγου</p> <p>υποτακτική (σκοπός προσδοκώμενος)</p> <p>οριστική ιστορικού χρόνου (Σπάνια περίπτωση, όταν δηλώνεται σκοπός ανεκπλήρωτος.)</p> <p>ευκτική [Αυτό συμβαίνει είτε λόγω έλξης από προηγούμενη ευκτική (δέοι) ή γιατί ο σκοπός θεωρείται απλή σκέψη του λέγοντος.]</p>	<p>αρκτικού χρόνου) ᾤετο (ρήμα ιστορικού χρόνου)</p> <p>σπεῦδε (ρήμα αρκτικού χρόνου)</p> <p>ἐβουλόμην ἂν (ρήμα ιστορικού χρόνου με το δυνητικό ἂν, που δηλώνει ευχή ανεκπλήρωτη ή το μη πραγματικό)</p> <p>οἶμαι(ρήμα αρκτικού χρόνου)</p>	
--	---	--	---	--

Ασκήσεις στις τελικές προτάσεις

A. Κείμενο για μετάφραση για εξάσκηση:

Μένων δὲ ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλουτεῖν ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι· φίλος τε ἐβούλετο εἶναι τοῖς μέγιστα δυναμένοις, ἵνα ἀδικῶν μὴ δίδοι δίκην. Ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι ὧν ἐπιθυμοίη συντομοτάτην ὤφετο ὁδὸν εἶναι διὰ τοῦ ἐπιορκεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν, τὸ δ' ἀπλοῦν καὶ ἀληθὲς τὸ αὐτὸ τῷ ἡλιθίῳ εἶναι. στέργων δὲ φανερός μὲν ἦν οὐδένα, ὅτῳ δὲ φαίη φίλος εἶναι, τούτῳ ἔνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλεύων. καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν ἀεὶ διελέγετο.

Ξενοφῶντος *Κύρου Ἀνάβασις*, 2.6.21-24

Λεξιλόγιο:

δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν = ἦταν φανερό ότι επιθυμούσε, φανερά επιθυμούσε

μέγιστα δύναμαι = ἔχω μεγάλη δύναμη

δίδωμι δίκην = τιμωρούμαι

κατεργάζομαι = φέρω εις πέρας, κατορθώνω (ἐπὶ τὸ κατεργάζεσθαι, εμπρόθ. προσδιορ. του σκοπού)

στέργω = αγαπώ, συμπαθώ

ὅτῳ, δοτική ενικού της αναφορικής αντωνυμίας ὅστις (β' τύπος ἀντί ᾧτινι) = ο οποίος

φαίη, ευκτική ενεστώτα του ρήματος φημί = ισχυρίζομαι, λέγω

ἐπιβουλεύω +δοτική = σκέφτομαι εχθρικά εναντίον κάποιου

Ασκήσεις:

1. Να αναγνωρίσετε τις **τελικές προτάσεις** του κειμένου.
2. Να αναγνωρίσετε **συντακτικά** τους υπογραμμισμένους στο κείμενο τύπους : *ἐπιθυμῶν, τιμᾶσθαι, τοῖς δυναμένοις, μέγιστα, διὰ τοῦ ἐπιορκεῖν, τῷ ἡλιθίῳ.*
3. Να γίνουν οι ακόλουθες **χρονικές αντικαταστάσεις**: λαμβάνοι, εἶναι, ἐγίγνετο, λαμβάνειν.
4. Να γράψετε τους υπόλοιπους **βαθμούς** των πιο κάτω επιθέτων και επιρρημάτων : ἰσχυρῶς, πλείω, τὸ ἀπλοῦν, τὸ ἀληθές, φίλος.

B. Να ξαναγράψετε τις τελικές προτάσεις, μεταβάλλοντας την έγκλιση εκφοράς τους σε ευκτική του πλαγίου λόγου ή οριστική, ανάλογα με το ρήμα εξάρτησης που δίνεται.

1. Ἐκάλεσέ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπως ἴδοι τὰ ἱερὰ ἐξηρημένα.

Καλεῖ

2. Τῶν στρατηγῶν κατηγορῶν ἀπέκτεινεν αὐτούς, ἵνα αὐτὸς περισωθεῖ.

Ἀποκτείνει

3. Ἐξωστράκισαν τὸν Κίμωνα, ἵνα αὐτοῦ δέκα ἐτῶν μὴ ἀκούσειαν τῆς φωνῆς.

Ἐξωστρακίζουνσι

4. Προσέταξαν οἱ τριάκοντα ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον, ἵνα ἀποθάνοι.

Προσάττουσι

5. Ταῦτα τοίνυν ποιεῖτε, ἵν' εὖορκῆτε.

Ἐποιεῖτε

Λύσεις ασκήσεων :

Μετάφραση κειμένου:

Α.Ο Μένωνας ο Θεσσαλός ήταν φανερό ότι είχε ισχυρή επιθυμία να είναι πλούσιος, ότι επιθυμούσε επίσης να εξουσιάζει, για να παίρνει περισσότερα, ότι επιθυμούσε ακόμη να τιμάται, για να κερδίζει περισσότερα· για τούτο ήθελε να είναι φίλος αυτών που είχαν την πιο μεγάλη δύναμη, για να μην τιμωρείται κάθε φορά που έκανε αδικίες (κάθε φορά που αδικούσε). Για να κατορθώνει εκείνα, τα οποία επιθυμούσε, νόμιζε ότι ήταν ο πιο σύντομος δρόμος διά μέσου της επιορκίας και του ψεύδους και της απάτης, (νόμιζε δε) ότι η ειλικρίνεια και η αλήθεια ήταν το ίδιο με την ηλιθιότητα. Ήταν δε φανερό ότι δε συμπαθούσε κανένα, όσες φορές ισχυριζόταν ότι είναι φίλος κάποιου, ήταν φανερό (αποδεικνυόταν) ότι τον επιβουλεύονταν.

Β.

1. Να αναγνωρίσετε τις **τελικές προτάσεις** του κειμένου (εισαγωγή, εκφορά, εξάρτηση, λειτουργία).
 - α) **ὅπως πλείω λαμβάνοι** : εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο **ὅπως**, εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου, γιατί έχουμε εξάρτηση από ρήμα ιστορικού χρόνου (δήλος ἦν) και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού.
 - β) **ἵνα πλείω κερδαίνοι** : εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο **ἵνα**, εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου, γιατί έχουμε εξάρτηση από ρήμα ιστορικού χρόνου (δήλος ἦν) και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού.
 - γ) **ἵνα μὴ διδοίη δίκη**: εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο **ἵνα** και την άρνηση **μὴ** (η πρόταση είναι αρνητική), εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου, γιατί έχουμε εξάρτηση από ρήμα ιστορικού χρόνου (ἐβούλετο) και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού.
2. Να αναγνωρίσετε **συντακτικά** τους υπογραμμισμένους στο κείμενο τύπους :
 - ἐπιθυμῶν**, **τιμᾶσθαι**, **τοῖς δυναμένοις**, **μέγιστα**, **διὰ τοῦ ἐπιορκεῖν**, **τῷ ἡλιθίῳ**.
 - ἐπιθυμῶν**: κατηγορηματική μετοχή λόγω της περιφρασης δήλος ἦν
 - τιμᾶσθαι**: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στη μετοχή ἐπιθυμῶν
 - τοῖς δυναμένοις**: αναφορική μετοχή, δοτική αντικειμενική στο φίλος (επίθετο που δηλώνει φιλική διάθεση).
 - μέγιστα**: σύστοιχο αντικείμενο στη μετοχή δυναμένοις
 - διὰ τοῦ ἐπιορκεῖν**: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει το μέσο, τον τρόπο.
 - τῷ ἡλιθίῳ** : δοτική αντικειμενική στο **τὸ αὐτό** (αντωνυμία οριστική με ἄρθρο που δηλώνει ομοιότητα).

3. Να γίνουν οι ακόλουθες **χρονικές αντικαταστάσεις**: λαμβάνοι, εἶναι, ἐγίγνετο, λαμβάνειν.

λαμβάνοι	εἶναι	ἐγίγνετο	λαμβάνειν
Ενεστ. λαμβάνοι	εἶναι	γίγνεται	λαμβάνειν
Παρατ. -----	-----	ἐγίγνετο	-----
Μέλλ. λήψοιτο	ἔσσεσθαι	γενήσεται	λήψεσθαι
Αόρ. λάβοι	γενέσθαι	ἐγένετο	λαβεῖν
Παρακ. εἰληφῶς εἶη	γεγονέναι	γεγένηται/γέγονε	εἰληφέναι
Υπερ. -----	-----	ἐγεγένητο /ἐγεγόνει	-----

4. Να γράψετε τους υπόλοιπους **βαθμούς** των πιο κάτω επιθέτων και επιρρημάτων : ἰσχυρῶς, πλείω, τὸ ἀπλοῦν, τὸ ἀληθές, φίλος.

ἰσχυρῶς	πλείω	τὸ ἀπλοῦν	τὸ ἀληθές	φίλος
ἰσχυρῶς	πολλά	τὸ ἀπλοῦν	τὸ ἀληθές	φίλος
ἰσχυρότερον	πλείω/	τὸ ἀπλούστερον	τὸ ἀληθέστερον	φίλτερος
ἰσχυρότατα	πλείονα/ πλέονα πλεῖστα	τὸ ἀπλούστατον	τὸ ἀληθέστατον	φίλτατος

B. Να ξαναγράψετε τις τελικές προτάσεις μεταβάλλοντας την ἐγκλίση εκφοράς τους σε ευκτική του πλαγίου λόγου ή οριστική, ανάλογα με το ρήμα εξάρτησης που δίνεται.

- Ἐκάλεσέ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπως ἴδοι τὰ ἱερὰ ἐξηρημένα.
Καλεῖ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπως ἴδη τὰ ἱερὰ ἐξηρημένα.
- Τῶν στρατηγῶν κατηγορῶν ἀπέκτεινεν αὐτούς, ἵνα αὐτὸς περισωθεῖ.
*Ἀποκτείνει αὐτούς τῶν στρατηγῶν κατηγορῶν, ἵνα αὐτὸς **περισωθῇ**.*
- Ἐξωστράκισαν τὸν Κίμωνα, ἵνα αὐτοῦ δέκα ἐτῶν μὴ ἀκούσειαν τῆς φωνῆς.
*Ἐξοστρακίζουσι τὸν Κίμωνα, ἵνα αὐτοῦ δέκα ἐτῶν μὴ **ἀκούσωσι** τῆς φωνῆς.*
- Προσέταξαν οἱ τριάκοντα ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμῖνιον, ἵνα ἀποθάνοι.
*Προσάπτουσι οἱ τριάκοντα ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμῖνιον, ἵνα **ἀποθάνῃ**.*
- Ταῦτα τοίνυν ποιεῖτε, ἵν' εὖορκῆτε.
*Ἐποιεῖτε τοίνυν ταῦτα, ἵν' **εὖορκοῖτε**.*